Namn: _____ Klass: _____

Begreppsförhör – konsensus eller konflikt? lärare *Gunnar Hyltegren*

1. Anställd
2. Avvikande beteende
3. Bransch
4. Den härskande klassen
5. Den rådande ordningen
6. Egenintresse
7. Företagare
8. Gemensamt intresse (i samhället)
9. Gruppintresse / egenintresse (i samhället)
10. Ideologi
11. Industriägare
12. Intressekonflikt (i samhället)
13. Konsensus
14. Konsensusteoretiker
15. Legitim / legitimera
16. Livsåskådning
17. Makt
18. Makthavare

A. Denne säljer och någon annan köper. Den som köper kallas i vårt samhälle för givare. Konstigt egentligen. Den som säljer kallas alltså…

B. Det gäller att inte sitta still och rulla tummarna. För då kanske man inte klarar sig. Någon annan visar sig vara bättre och billigare och detta gör så att det man själv sysslar med kan bli dyrare och/eller sämre. Ordet är motsatsen till att inte göra, inte utföra, inte sätta i verket.

C. Detta handlar om en syn på hur saker och ting hänger ihop. Denna syn kan byggas upp av uppfattningar om fakta men den är trots detta inte en faktauppfattning. Det grundläggande i uppfattningen är att enighet är samhällets viktigaste bas/grund/underlag…

D. Detta ord förutsätter samhälleliga gruppskillnader i makt. Det kan finnas lite olika sätt att dela in samhället. Men ordet antyder att det finns en grupp som har stor makt över de andra grupperna…

E. En grupp som är intresserad av varuproduktion med hjälp av ständigt förbättrade produktionsmetoder.

F. En sådan vill man nog gärna vara. För i så fall kunde man göra lite mer som man vill. Förr ärvde man detta. Men idag är vi i stort sett eniga om att man måste prestera för att få det.

G. Farligt om de blir för olika, anser konsensusteoretikerna. Helt naturligt och ofrånkomligt, enligt konfliktteoretikerna. Samhället håller ihop trots detta därför att vissa är mäktigare än andra, enligt konfliktteoretikerna. Ja, de finns väl alltid men får aldrig äta sig in i samhällsgrunden, enligt konsensusteoretikerna.

H. För att samhället skall fungera krävs att vi inte uppträder oss hur som helst. Som exempel kan nämnas att vi kör på höger sida i trafiken, att vi håller kön till kassan på ICA/COOP, att vi hälsar på den som vi känner, att vi inte talar i mun på varandra, att vi inte tar varandras saker, etc. Motsatsen till detta kallas…

I. Grunden enligt konsensusteoretikerna. Utan dessa skulle samhället inte fungera. Det skulle helt enkelt ”braka ihop”, typ. Vad det gäller är att vårda detta, att stimulera det, att odla det, enligt konsensusteoretikerna. De gemensamma normerna blir särskilt viktiga.

J. Man kan säga att detta är en affärsgren, ett verksamhetsområde, en specialitet. När det gäller Svenskt Näringsliv, TCO, SACO och LO är detta ord väldigt viktigt.

K. Minst två ”krafter” som står mot varandra. Om den ena kraften får övertaget så förlorar den andra. Ju mer omfattande och djupgående som den är, desto instabilare är samhället.

L. Människor har detta fast med olika innehåll. Grupper också. Den sistnämnda betydelsen är kanske den viktigaste i sammanhanget. Utifrån de olika innehållen uppträder grupper av individer på olika sätt, t.ex. när det gäller val av parti, hur man argumenterar i en diskussion, etc. För konfliktteoretikerna är detta ett speciellt viktigt begrepp.

M. När man inte bekämpar varandras idéer om hur verkligheten är, vad som är värdefullt, hur samhället fungerar och vad som bör göras för att förbättra det som inte är så bra och för att bevara det som är bra.

N. Om man avskaffade detta så skulle ingen ha det. Så fort någon får tag i det blir någon annan utan. Ju mer vissa har det, desto mindre har andra. I verkligheten finns det nog väldigt få människor som saknar detta helt. Konfliktteoretikerna anser nog att skillnaderna mellan dem som har och inte har är större än var konsensusteoretikerna anser.

O. Som samhällsmedborgare förutsätter man att detta finns. Om inte så skulle samhället förändras hela tiden. Det skulle inte kännas så bra. För då visste man ju inte hur samhället skulle vara nästa dag, nästa vecka, nästa månad, etc. Men samtidigt så är det som finns inte självklart. Man kan tänka sig olika alternativ. Men det som finns kallas…

P. Vad innebär det att existera? Finns det en mening som sträcker sig utanför det biologiska livet? Varför dör människor utan att vi får veta varför vi lever?

Q. Är det bra, lagligt, rimligt, rätt, etc? Det gäller att få människor att gå med på det som kan betraktas som nödvändigt, trots att det kanske inte känns så där jättebra…

R. Är sammansatt av två olika ord. För konfliktteoretikerna kan detta handla om ett sätt att lura människorna i ett samhälle. För konsensusteoretikerna handlar det om olika värderingar, olika sätt att vilja göra samhället bättre.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R

Namn: _____ Klass: _____

Begreppsförhör – konsensus eller konflikt?

lärare *Gunnar Hyltegren*

19. Normgräns (i samhället)
20. Offentliga sektorn
21. Organisk integration (i samhället)
22. Organism
23. Politiker
24. Privilegier (ett privilegium)
25. Rollsystem
26. Samhällsinstitution
27. Samhällsorgan
28. Samhällsåskådning
29. Sanktion (i samhället)
30. Social stratifikation / social skiktning (i samhället)
31. Socialt kontrollsystem
32. Socialisationsprocess (i samhället)
33. Socialpolitiska reformer
34. Verkställande direktör
35. Värdeuppfattning
36. Ägarmakt

S. Ahh, va härligt. Munhålan, matstrupen, magsäcken, tarmen, blodomloppet, hjärtat, levern, njurarna, etc. Ja, dessa små grejer funkar tillsammans, precis som samhällsinstitutionerna bör göra, typ.

T. Antagligen ett väldigt svårt ord för de flesta. Det har med helheten av funktioner att göra. När man tänker efter så är det mycket som skall fungera. Och för att det skall fungera krävs att någon specialiserar sig på var och en av de olika sysslorna, typ. Man kan förstå samhället som en uppsättningar sådana funktioner utan att man bryr sig om vem som gör vad.

U. Används oftast som beteckning för bestraffningar. Men egentligen betyder ordet både bestraffningar och belöningar. Samhällets normer kräver att detta finns. Annars skulle dessa på något sätt bara dö ut. Samtidigt får man inte glömma bort att det i alla samhällen finns sådana här fast i både olika grad och sort.

V. Betalas med skattepengar och har anställda som får sina löner från sådana pengar (det räcker alltså inte med att skattepengar betalar verksamheten). En annan viktig sak är att varje medborgare har stor insyn i verksamheten. Du kan t.ex. ta reda på vad dina lärare tjänar…

W. Det finns människor i kommunfullmäktige, i kommunstyrelsen, i landstingsfullmäktige, i landstingsstyrelsen, riksdagen och regeringen. De är i princip medlemmar i ett parti (men inte nödvändigtvis alla ministrar i regeringen). Vissa människor tror tyvärr att dessa är överklassmänniskor som tjuvar vanliga människors pengar via skatterna…

X. Det förlopp, det skeende, som fostrar barn och ungdomar – ibland även ”vuxna” – in i samhället. Skolan har en jätteviktig funktion. Men även familjen, grannar, etc. För konsensusteoretiker är det oftast familjen som har den absoluta huvuduppgiften.

Y. Det är meningen att du skall kunna använda din cykel precis när du vill. Men ju större och för samhället viktigare grejer det är fråga om, desto mer av detta har du. Vissa anser att det är politikerna som styr. Men över detta råder de inte, anser konfliktteoretikerna. Jo, säger konsensusteoretikerna. Politikerna skulle kunna ta över för mycket av detta. Därför måste man begränsa deras inflytande när det gäller detta.

Z. En person eller en grupp i samhället kan ha detta. Ofta används ordet för sådant som bara vissa har men som man anser att fler eller till och med alla borde ha. Då blir det ett negativt ord. Men i sin grundbetydelse är det värdefritt.

Å. En person som har huvudansvaret för den pågående verksamheten.

Ä. Folk kan inte få göra precis som de vill. Därför måste det finnas vissa människor som har hand om uppgiften att se till så att detta inte händer. Ibland glömmer vi nog bort att detta finns. Ibland tycker vi att det är både orättvist och för omfattande.

Ö. Handlar först och främst om teori i betydelsen hur samhället fungerar, hur de olika ”delarna” samverkar, men kanske också om hur de motverkar varandra. Utan en sådan här kan man inte rösta medvetet på ett parti.

AA. Ibland tänker man på ett fängelse när man hör ordet. Inrättning, avdelning, organ är andra ord för samma sak. I vissa sammanhang anser man att samhället helt enkelt består av sådana här ”saker” där varje sådan har en viss bestämd uppgift.

BB. Lager på lager, typ. Men konsensusteoretikerna brukar ogilla begreppet och vad det står för. Man tänker sig att begreppet bara skapar onödiga konflikter eller helt enkelt skapar konflikter där inga sådana egentligen finns.

CC. Som exempel på detta kan nämnas lagstiftning om rätt till semester, allmän sjukförsäkring, folktandvård. Under 1900-talet har den politiska vänstern drivit fram et flertal sådana här…

DD. Vad är som mest viktigt och ”dyrbart”? Om detta har man en åsikt. Konsensusteoretikerna anser att denna bör vara så lika som möjligt i hela samhället. Konfliktteoretikerna säger att det visserligen skulle vara bra men att detta är omöjligt.

EE. Varje samhälle måste upprätthålla detta. Det finns massor av olika sorter. Vissa gäller de små sammanhangen, t.ex. hur du använder matbesticken. Andra handlar om hur du gör rätt för dig när det gäller att betala skatt, TV-avgift och annat som skall betalas.

FF. Även samhället kan förstås som en sådan här sammanhållen sak. Men det klart att samhället inte är detta i biologisk mening.

GG. Överallt som man använder detta ord så tänker man sig samhället som en kropp, typ. De olika delarna fungerar bra om kroppen är frisk. Konsensusteoretiker är nog mest förtjusta i denna beteckning (om man jämför med deras motsats).

S	T	U	V	W	X	Y	Z	Å	Ä	Ö	AA	BB	CC	DD	EE	FF	GG

RÄTTNINGSMALLEN

Begreppsförhör – konsensus eller konflikt?
Sidan 1

Klipp ut och lägg ovanför elevens svar

1	7	13	4	11	18	9	2	8	3	12	6	13	17	5	16	15	10
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R

Begreppsförhör – konsensus eller konflikt?
Sidan 2

Klipp ut och lägg ovanför elevens svar

21	25	29	20	23	32	36	24	34	31	28	26	30	33	35	19	22	27
S	T	U	V	W	X	Y	Z	Å	Ä	Ö	AA	BB	CC	DD	EE	FF	GG